

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 17 April 1896.

În statul nostru de mult nu se mai mesură cu aceeași măsură pentru diferitele popore, ci unele sunt date pradă tuturor injuriilor și persecuțiilor, altele sunt răsfățate și purtate pe brațe.

Politica de rassă a luat asemenea dimensiuni, încât ați înțelegă viața publică este infectată de această boală.

Nu vom vorbi ați de rassa magiară, în interesul căreia ați se face toate, ci vom lua act despre un proces de presă caracteristic în felul său, care a avut loc zilele aceste în capitala țerei noastre. Dăcem caracteristic căci rezultatul lui ne arată curentul dominant ați și în capitala țerei.

Un diariu de colorit catolic a publicat în primăvara acestui an o poezie, care persifla însușirile rele ale evreilor.

Din acest incident procuratura regească a intentat diariului proces de presă pentru vătămarea evreilor.

Procesul s'a pertractat înaintea juriului și s'a terminat cu achitarea celor puși sub acuză. Atât autorul cât și redactorul diariului au fost declarați de nevinovați, și procuratura a fost condamnată la suportarea cheltuielilor.

Achitarea a fost unanimă atât pentru autorul poeziei cât și pentru redactorul diariului, în care s'a publicat poezia incriminată.

Acuza s'a ridicat sub cuvântul, că poezia vatămă pe evrei, ca aparținători confesiunii mozaice.

Caracteristic e deci pentru noi felul cum procurorul a ridicat acuza, și unanimitatea, cu care acuzații au fost declarați de nevinovați.

Nici odată nu am atârnat la ură contra unei națiuni sau contra unei confesiuni, nici odată nu am aprobat modul, cum se practică ați antisemitismul la noi în Ungaria.

Am fost pentru pacea între confesiuni și pentru pacea între naționalități. Acesta a fost totdeauna punctul cardinal din programul nostru, și dacă

totuși am luat notiță de rezultatul acestui proces de presă, o am făcut pentru a arăta, că la noi nu se măsură cu aceeași măsură. La noi jidanii sunt poporul desmierdat, pus pe o treptă cu rassa magiară, pe când noi românii suntem persecutați și desconsiderați sistematicesce.

Prin anul 1885 presa din Cluș a publicat la adresa națiunii române infecta poezie batjocoritoare, care se termina cu refrenul: „O te büdös bocskor”, și nu s'a aflat procuror, care să afle în ea vătămarea noastră a Românilor, nici ca națiune, nici ca confesiune. Jidania națiunii din Cluș cânta acea poezie în gura mare pe strade între aplausele publicului, și procuratura a închis ochii.

De nenumărate ori am mai fost batjocoriți de atunci când în foile din Arad, când în cele din capitală, fără ca să fie sărit procuratura și legea întru apărarea noastră.

Nu așa însă cu Jidani. Ei, copiii desmierdați ai sistemului de guvern dela noi, îndată ce se atinge cineva de slăbiciunile lor, îndată sunt luați sub scutul legii, și încă ca confesiune, spre a fi mai mare eventuala pedepsă a acelora cari au cutezat a se atinge de ei.

Afacerea are și partea a doua. Juriul din Budapesta nu a aderat la vederile procurorului, ci a achitat în unanimitate pe acușat. Indirect s'a condamnat deci intențiunea procuraturii de a da satisfacție evreilor atașat, și direct s'a făcut nițică politică antisemitică.

Curentul antisemitic deci, care ați cu atât tărie se manifestă în Viena, a început a prinde rădăcini și la noi, și verdictul juriului din cazul concret e o mică manifestațiune antisemită, care și la noi va crește în măsură, în care legea nu va da asemenea scut tuturor cetățenilor.

Specialele favoruri făcute rasiei magiare a provocat regretabila discordie dintre naționalitățile patriei noastre, specialele favoruri și distincțiuni făcute

Jidovilor a provocat antisemitismul, și ele vor crește în măsură, în care legea nu va da de o potrivă scut tuturor popoarelor din patrie.

Nici un păcat nu rămâne nerăscădat, acesta se și-o însemne toți, câți pretind, că legea se nu fie egală pentru toți.

Revista politică.

Maiestatea Sa Impăratul și Regele nostru a ridicat la demnitatea de consilieri intimi pe toți acei membri din cabinetul Bánffy, cari n'au avut acest rang până acum. Acestei fapte i se atribuie multă importanță politică. „Pester Lloyd” scrie: „Acest semn de încredere și recunoștință este îndoit prin de valoare după grelele lupte, cari le-a purtat cabinetul de luni de zile, după batjocura nemărginită, care a îndurat-o. Poziția disprețuitoare, care au luat-o mai totdeauna „somitățile”, opoziționale față de acest guvern „fără autoritate”, se prefacă în față acestei distincțiuni pe deplin într'un gest gol teatral, care nu poate impune nici unui om. Un guvern, care pe lângă încrederea majorității parlamentare, care este pentru el un sprigin atât de puternic, are în același timp fără îndoială și grația coronei, este, abstragând dela însemnătatea personală a membrilor săi, cu o astfel de autoritate, încât înzadar se încercă ori și cine s'o acopere. Încât privește pe partidul liberal, el n'a avut trebuință mai întâi de acest comunicat regesc, ca să scie aprecia cabinetul Bánffy după deplina sa valoare, el n'a lipsit nici odată de a-i da acestui cabinet devotamentul și spriginul său; partidul liberal însă are o mare satisfacție, pentru că s'a făcut evident, că guvernul nu se poate rădăcina numai pe acest partid, ci și pe încrederea coronei, și aceasta în urmă o are într'un astfel de grad, încât abia se poate lăuda cu așa ceva un alt minister.” — Diariul semit guvernamental nu-și face decât datorința, ridicând

într'al 7-lea cer „însemnătatea personală (!)“ a membrilor din cabinetul Bánffy.

În 24 și 25 l. c. au ținut conferința amândouă fracțiunile partidei independente și din 1848, și s'au ocupat cu cestiunea, dacă trebuie pus guvernul actual sub acuză. Pe când fracțiunea lui Ugron a găsit destule motive pentru și a însărcinat pe presidentul, să se pună în înțelegere și cu fracțiunea lui Kossuth și să o invite a se alătura și ea la concludul lor, acesta a hotărât, că, ca partid independent și din 1848 nutrește atât față de guvernul actual cât și față de ori și care guvern, care stă pe baza din 67 din motive principiale și de stat cea mai mare neîncredere, ea publică, ca să se știe, că ține de necesară trântirea cabinetului actual și din alte motive politice însemnate și că va conlucra în acest sens cu totă rezoluțiunea. Pentru că cu toate acestea punerea sub acuză este un act politic atât de însemnat, care numai în casurile stabilite prin legea din 1848 se poate aplica față de guvern, și pentru că și în acest sens fracțiunea lui Kossuth vrea, să se țină strâns de legile din 1848: Ea nu poate lua nici un conclud cu această ocazie despre obiectul comunicatului oral. Astfel numai fracțiunea lui Ugron singură va face în cameră propunerea, ca să se pună membrii cabinetului actual sub acuză. — Înainte!

Legea millenară, care s'a votat, după cum am anunțat cu unanimitate și fără discuție în camera ungurască, a fost supusă în 25 l. c., când a venit la desbatere în casa magnaților, unei critici din partea baronului Desideriu Pronay. Avem tot dreptul, a dăis acesta între altele, ca să sârbătorim milleniul cu mare pompă. Dar spre părmerea sa de rău acesta nu se întâmplă. La strălucitoarea sârbătoare nu va fi acela de față, pe care ne-am

FOIȚA.

Parteniu Cosma.

Cestiunea dotațiunii clerului român este veche; ea a causat multă bătaie de cap bărbatilor, cari s'au interesat de viitorul bisericeii și poporului român.

Chiar și în vecinul regat, România, a întâmpinat regularea salarisării clerului mari greutăți; a trebuit să treacă mult timp la mijloc, până să ajungă afacerea la o rezolvare mulțumitoare.

Tote guvernele promiteau și puneau în vedere cât mai curând crearea unei legi despre dotarea clerului; aproape fie-care mesagiu de tron accentua iminenta necesitate a acelei legi, dar cu toate acestea abia a succés mai anii trecuți guvernului conservator ca prin un inteligent și isteț membru al său, prin ministrul de culte Tache Ionescu, să întrupeze o idee, ce de mult căuta pe bărbatul chemat a o realiza și să satisfacă astfel unei trebuințe ardătoare, reclamate de înțregă țera.

La noi, în archidieceșă, a făcut metropolitul „Andreiu” pași mai serioși în această direcțiune, punând la anul 1854 bazele unei fundațiuni, căreia i-a împrumutat numele ta-

lentatului său secretariu, protosincol Grigore Pantazi, pe carele nemărginit îl iubia. Fundațiunea aceasta, ce se urcă astăzi la suma de 130,000 fl., va intra în viață în anul 1954, adică la 100 ani dela înființare.

Cestiunea, de care ne ocupăm, a fost adeseori atinsă mai mult în trecut din partea organelor noastre bisericesci. Mai amănunțit s'a desbatut la 1872, dar fără a ajunge la rezultate concrete.

Situațiunea, ce s'a creat preoțimii noastre prin introducerea legilor politico-bisericesci, a readus-o ăr pe tapet, atrăgând atențiunea corporațiunilor bisericesci asupra critice stări, în care a ajuns deja o parte din cler și a cărei cangrenă va cuprinde cu timpul întreg organismul.

Sanarea rēului este imperios reclamată și nu se mai poate amâna.

În această strîmtoare, simțită mai ales din partea protopresbiterilor tractuali, au căutat mulți să afle vr'o ușe de scăpare și de mântuire.

Idei s'au lansat multe și diferite în acest obiect, căroră autorii lor le au dat espresione în conferența confidențială, ținută la 4/16 April 1896 din partea deputaților sinodali.

Mai ales deputații: Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Ioan Mihu, director de

bancă în Orăștie, Nicolau Garoiu, avocat în Zărnesti și Valeriu Bologa, director la filiala „Albinei” în Brașov, s'au distins prin descoperirea vederilor și lămuririlor, scose din temeinica cunoștință a împrejurărilor, în cari trăim.

De cea mai nimerită și mai acceptabilă idee s'a aflat propunerea deputatului Parteniu Cosma, adică: de a combina afacerea dotării clerului cu salarisarea archiepiscopului, stabilind tacsă sidocsială cu o coronă de familie.

Acest distins bărbat al bisericeii noastre și indispensabil membru al corporațiunilor noastre bisericesci, a știut afla espedientul corăspunzător, care în împrejurările de ați se ne ducă mai cu grabă la scopul dorit.

D-sa a prins din bogatul noian al probatelor sale experiențe ideea, a suflat în ea duh de viață, ăr sinodul unanim i-a dat trup de conclud sinodal, care va fi a se executa prin veneratul consistoriu.

Cuvine-se deci clerului și întregii biseriei să aducă tributul lor de mulțumită deputaților sinodali, și mai presus de toate d-lui Cosma, ca unuia, carele are netrecătoare merite față de toate instituțiunile noastre culturale și în special față de biserică.

Propunerea d-sale, devenită acum dispozițiune sinodală, este cu atât mai impor-

tantă, cu cât prin aplicarea ei poporul sare momentan în ajutor celor lipsiți și cu cât nu este imposibilă executarea ei, dacă toate organele chemate vor fi la locul și înălțimea, ce se așteptă dela ei.

Nici când nu s'a accentuat mai mult, ca în anii ultimi, că trebuie să ne strîngem rëndurile, să ne potențăm interesul față de cauzele noastre culturale, să căutăm toate căile și mijlocele pentru asigurarea viitorului unui nēm nobil, dar strîmtoat.

Să folosim deci acum momentul, să dăm dovede, că cuvintele noastre au fost efflucul unei adēnci însuflețiri de cauza poporului.

Se dăm trupului alcătuit de dl Parteniu Cosma nervii de lipsă și se vērșăm în el sucul dătător și susținător de viață.

Noi, generațiunea actuală, avem datorința a face acesta, mai ales, că până acuma am adus pentru cauza comună mult mai puține jertfe materiale ca și antecesorii nostri.

Ca să ne convingem n'avem decât să facem puțină asemănare.

Înainte de asta cu 50 ani n'aveam ca biserică aproape nici o avere.

Generațiunea, care a trăit pe timpul lui Șaguna, — crescută a vorbi puține și a face multe, — n'a rămas mută la glasul păstorului său, ci de câte ori s'a îndreptat cătră dēnsa — cerēndu-i sucursul — s'a grăbit

obiceiuit a-l numi cel dintâi Ungur. Regele Ungariei nu se va prezenta după programul stabilit în ședința comună a corpurilor legiuitoare. Atunci dișe oratorul, e mai bine așa, cum e, căci bruta realitate și recunoscerea adevărului sunt mai bune decât cele mai frumoase iluziuni! Ungaria poate să scotă de aici învățătura, că în situațiunile sale nimic nu s'a schimbat și că acestea sunt astăzi întocmai așa, ca în secolii trecuți, în decursul cărora această țară s'a putut susține numai în luptă, numai în luptă cu acea parte dela care a fost îndreptățită să aștepte cel mai puternic sprigin.

La aceste cuvinte se produce în casa magnaților o mare turburare. Să aude din toate părțile cuvântul: Eláll!

Baronul Pronay negenat continuă a vorbi mai departe. El încheia cu citatul din „Tragedia omului“ de Madach: „Luptă luptând, încredete încrezându-te!“ (Mare turburare în totă casa). El declară, că de altminterlea primesce proiectul de lege, și-a ținut însă de datorință, să-și spună părerea.

Ministrul-president baron Bánffy îi replică cam următoarele: El ar fi dorit, că și în această casă proiectul să fie admis fără discuție și prin această se dea expresie sentimentului de comuniune dintre rege și popor. Prim-ministrul regretă, că antevorbitoriul a supus unei desbateri dispozițiile legii, deși o a admis. El însă nu poate retăcea faptul, că tot arangiammentul sărbătorilor esclude ori și ce îndoială, că învață și lămuresce pe națiunea ungurească asupra cestiune, că regele Ungariei se bucură și simte cu această națiune. (Aplause furtunoase). Acest fapt nu se potă nici nega, nici răsturna, chiar dacă se face amintire despre aceea, că monarhul nu se va prezenta în sala legislativei. Acestă nu corespunde de loc cu praca obiceiuită în stat, și el, prim-ministrul, n'a aflat de trebuință, să facă alte propuneri în această privință, afară de acelea, cari le-a făcut. Citatul din Madach e foarte drept. Viața fie-cărei națiuni e o luptă, și această e necesară, pentru că întâi esce puterile. Și Ungaria va lupta mai departe cu încredere și în înțelegere cu regele ca ea să devină mare, tare și puternică. (Aplause). Cu toate vorbele lui Bánffy noi tot credem, că aproape toți Magiarii simt ca barorul Pronay.

* * *

Partidul antisemit din consiliul comunal al Vienei a ținut în zilele trecute o consultare, a cărui rezultat se ține secret. Să svonesce, că Dr. Lueger a comunicat adunării, că îi este cunoscut, că el nu va fi înțărît. O persoană, pe care nu o poate

numi, s'a adresat către el cu provocarea, ca la a doua alegere se abdică. El a reflectat, că această nu o poate face fără de a se consulta cu partidul său. Adunarea a hotărît, că Lueger se nu abdică. — Nici nu, nici odată. Dr Lueger a fost chemat în audiență la Maiestatea Sa. N'a fost vorba, să dișe, de întărire, ci ca să se afle o cale, cum să iasă din situația critică, prin punerea unui provisoriu. — Despre decurgerea acestei audiențe, care a avut loc la 27 Aprilie a. c., vom raporta cu altă ocaziune.

* * *

„Militär-Wochenblatt“ din Berlin publică un articol călduros în favorul duelului, pe care îl încheie cu următoarele cuvinte: „Cine trebuie să se decidă pentru un duel după o sinceră examinare de sine, *sine ira et studio*, s'o facă în convingerea, că el nu lucrează contra cuvântului lui Dumnezeu, contra ordinațiunilor tribunalelor de onoare și moravurilor normative. Precum în bătălie, așa se meargă și la duelul impus prin împrejurări cu credința tare: Trăim noi, trăim pentru Domnul, murim noi, murim pentru Domnul“.

Interesant și curios!

* * *

În Franția precum am anunțat și în nrul din urmă e crasă ministerială. Pe lângă cele comunicate alaltăieri mai adaugem, că mulți încercă a întinde această crasă și peste presidenția republicei. Bourgeois acasă pe Felies Faure pentru neloialitate, de când a fost lupta cunoscută între cameră și senat. Faure a încunoscintat pe matadorii conjurației din senat despre deciziunea sa; ca să-l facă pe Bourgeois să demisioneze dacă i-se vor refusa creditele pentru Madagascar. În urma acestei deciziuni au căpătat senatorii curagiu. Din acest motiv o mare parte dintre diare atacă pe presidentul Faure. „Jour“ serie: „Dusmanii lui Faure nu vor desarma; ei susțin, că dispun de un arsenal veritabil de arme contra lui, și situația presidentului nu se va pute susține!“

Trist, foarte trist lucru pentru Franția. Nu e destul, că guvernul viitor va fi al 35-lea, mai vreau să schimbe și pe presidentul. Stările aceaste interne contribue mult, ca Franția să-și pierdă din autoritatea ei și în lăuntru, dar cu deosebire în afară!

Sinodul diecesan aradan.

Pentru-ca cetitorii noștri să fie în curent și cu ceea ce petrecute în sinodele noastre diecesane din Arad și Caransebeș din sesiunea anului curent, publicăm

în extras desbaterile ce s'au petrecut așa după-cum le aflăm petrecute în rapoartele publicate în foile lor oficiose „Biserica și școala“ și „Folia diecesană“.

Incepem cu sinodul diecesei aradane.

Sinodul aradan în sesiunea anului curent a ținut cu totul șese ședințe; acelea s'au început, conform dispozițiunilor Statutului organic, în Dumineca Tomii și s'au terminat Vineri în săptămâna cea luminată.

Ședința I s'a ținut la 31 Martiu (12 Aprilie) 1896 la 12 ore a. m. sub presiul P. S. Sale dlui episcop diecesan Ioan Mețian.

După s. liturgie împreună cu invocarea Duchului sânt și oficiată în biserica catedrală prin P. S. Sa dl episcop asistat de mai mulți demnitari bisericesci și după ce la această ocaziune s'au ridicat rugăciuni către cel Atotputernic pentru fericirii întru aducerea aminte a metropolitului Andreiu, episcopul Ioan Popasu și a evlavioșilor creștini: Emanuel Gozdu, Andreiu și Antoniu Moosonyi și Elena Ghiba Birta, întruindu-se deputații sinodali în sala cea mare a seminarului diecesan, P. S. Sa a deschis ședința rostind cuvântarea publicată și în foia noastră Nr. 37 a. c.

După constituirea biroului și a diferitelor comisii, presiul prezentă mai multe rapoarte generale și speciale și alte esibite, cari toate se predau comisiunilor competente spre studiere și raportare.

Ședința a II-a s'a ținut Luni la 1/13 Aprilie 1896 la orele 4 p. m. sub presiul ordinariu.

După autenticarea protocolului din ședința premergătoare și după prezentarea unor esibite și acordarea unor concedii, credinciosului nostru Nicolae Criste din Beiuș, care a făcut sântei noastre biserici o donațiune de 20.000 fl. sinodul decide a i-se aduce la cunoștință expresiunea de adâncă mulțumită. Se trece apoi la ordinea zilei.

Deputatul Nicolau Zigre referă asupra rapoartelor consistoriale plene din Arad și Oradea-mare, cari se iau la cunoștință atât în general cât și în special.

Dintre agendele de cari s'a ocupat consistoriul aradan spre deslegare meritorică, amintim următoarele:

S'a decis, că numai acei parochieni pot fi aleși în comitetele parochiali, cari solvesc regulat capitalele împrumutate lor, precum și interes-le.

Referitoriu la regularea prezentării organelor bisericesci înaintea Majestății Sale, congresul național bisericesc a

decis, ca această cestiune să se lase în îngrijirea prelaților.

S'au luat măsurile necesare pentru-ca venitele pierdute de protopopi prin introducerea legilor politice bisericesci, să se potă înlocui.

Consistoriul decide în principiu cumpărarea casei de lângă seminariul diecesan.

Funcționarea organelor bisericesci, starea parochiilor și a instituțiunilor parochiali, se află în stare normală.

Se constată, că congresul național bisericesc s'a ținut în Sibiu la 7/19 Maiu 1895, deci nu la terminul statutar.

Consistoriul metropolitan a trimis Normativul scolar, care s'a pus în pracă și regulamentul pentru afacerile epitropesci, care s'a predat unei comisii alese din plenul consistoriului, care-l va prezenta împreună cu propunerile făcute procimei sesiuni.

Din raportul general al consistoriului din Oradea-mare, amintim următoarele:

Conclusele congresului național bisericesc din anul trecut au fost publicate și puse în lucrare.

S'au făcut pașii necesari pentru rebonificarea beneficiilor protopopesci, reduse prin intrarea în vigoare a reformelor politice bisericesci.

La ordinea zilei urmăză referada comisiei epitropesci asupra raportului general al senatului epitropesc dela consistoriul din Arad.

Raportor: Dr. Ioan Suciu.

Din raportul acesta estragem următoarele:

Pentru lărgimea alumneului preparandial s'a cumpărat casa și intravilanul din vecinătatea seminarului cu prețul de 12.500 fl. Sinodul ia cu plăcere la cunoștință și aprobă cumpărarea acestei realități.

Investirea unor capitale în realități din partea câtorva comune bisericesci, se ia la cunoștință.

Cu privire la manipularea averilor bisericesci, fundațiunale și altele, sinodul îndrumă organele inferioare a se ține de regulamentele în vigoare. Rațiociniile în regulă se iau spre scire.

Din raportul acesta aflăm, că nici diecesa aradană n'a putut întreprinde cu ajutorul material în ajutorarea gimnaziului din Brașov, și această din cauza lipsei de mijloce.

Sinodul îndrumă din nou consistoriul a face pașii necesari pentru înființarea unei librării pe lângă tipografie cel puțin pentru cărțile folosite în școle, institutele de învățământ și bisericele noastre.

Averea totală a parochiilor din districtul consistoriului aradan e de o

a-l asculta, a-și deschide punga și a contribui cu mână darnică la crearea fondurilor și fundațiunilor, de cari astăzi dispunem.

Fericitul Șaguna d'or n'a scos paralele din pământ, ci le-a adunat cruceresce dela credincioșii pururea gata de jertfire.

Ore pe noi ce ne împedecă de a ne arăta vrednici de acei antecesorii și de-a crea și noi un fond pentru dotarea clerului, căruia avem să-i mulțumim, ce avem mai prețios: biserică și nem și căruia îi este și acum încredințată soarta noastră?

Generațiunea actuală ce a creat? cum și-a achitat datorințele față de biserică?

A înființat la anul 1891 „Fondul de pensii archidiecesan“.

Mulți erau atunci — ca și acum — pesimiști, crezând, că nu va reuși înfrâng lăcrul, și eti — abia după câți-va — sa ridicat la suma de 100.000 fl. Din venitele lui se împart la an preste 6000 fl. preoților deficienți dar binemeritați, văduvelor și orfanilor, rămași fără sprigin, afară de ajutoarele mai mici, ce se distribuie în tot anul la un anumit număr de preotese văduve serece, a căror bărbat n'au fost membrii al fondului.

Incepul este făcut, bazele sunt puse și cu ajutorul lui Dumnezeu noua instituțiune va progresa, spre mângăierea celor osteniți de muncă în via Domnului.

Fondul de pensii încă e o instituțiune, carea tot d-lui P. Cosma are să-i mulțumescă în partea cea mai mare esistența sa; ba putem dișe, că este fătul lui.

Dacă crearea acestui fond a succes, deși contribuțiunile unei persoane se urcă la sute de fl., de ce se nu succedă și încassarea neînsemnatei tacse sidociale? și crearea unui fond pentru dotarea clerului?

Nutresc speranța, că va reuși și atunci d-l P. Cosma va fi primul, care va avé satisfacția a fi creat prin bogatele-i experiențe și autoritativă-i intelegință 2 importante instituțiuni pentru biserică, a cărei valoros fiu este.

Nu pot încheia fără a exprima aceste binemeritate omagii d-lui Cosma, căci cei ce au urmărit cu atențiune viața constituțională a bisericei noastre, aceia cu toții vor aproba adevărul, că abia este bărbat mirén, carele se fi făcut mai multe servicii organismului nostru bisericesc, ca și d-sa.

Nu-i întrunire culturală ori de altă natură în carea se nu auzi convingătoarele i staturi, se nu-l admiră și nu-i obiect mai important, la deciderea căruia se nu aibă — dacă nu influință decisivă — cel puțin o parte însemnată.

S'ar recere un studiu mai îndelungat, că se scoți în relief activitatea-i bogată și conștiințioasă și numai pe terenul bisericesc, în care a

lucrat dela începutul erei constituționale, achi-tându-și cu cinste datorința de fiu al bisericei și fiind o clasică dovadă a importanței și rolului, ce l merită elementul mirén în biserică.

Datorința noastră este să-i urmărim activitatea, să învățăm dela densusul, cum trebuie să ne înțelegim încredințările onorifice, să-i acceptăm sfaturile și se ne nisum a-l urma, avându-l pururea de model.

Archidieceasa noastră ardelenă nu are bărbat mirén, căruia să-i fie datore cu mai multă recunoscință, ca pe dl P. Cosma.

Suntem mândrii, că-l putem numi al nostru, al bisericei noastre, cu atât mai vortos, cu cât spre — bucuria tuturor — este viguros, și sperăm, că Dumnezeu îi va dăruî sănătate și voie, că încă un lung șir de ani să-l avem în mijlocul nostru, să-i ascultăm convingătoare-i povețe și însuși să se bucure de rezultatul lucrărilor sale, puse în viață atât în biserică, cât și pe multe alte terene culturale.

Infect suflet au trebuit deci se aibă acei omeni, cari pe acest bărbat rar l'au prezentat lumii românesce, ca pe un „trădător de nem“, ca pe un „demoralizator“ al institutului, față de care asemenea are însemnate și recunoscute merite.

Acei omeni, „mici de suflet, mari de

patimi“, dușmănoși bisericei noastre, trebuie se considerați după adevărata lor valoare, căci nu sunt altceva, decât nisece **preocupăți de vorbe góle**, cari — basând se pe împrejurarea, că pot înșira la olaltă câte-va fraze bine-sunătoare dar, سعی, — se cred apți și chemați a conduce destinele unui neam, și voină a lua nemurirea cu asalt își ascriu loruși merite în chipuite.

Este timpul suprem, să nu ne luăm după cuvinte, ci să ne nisum a cunoșce pe bărbatii noștri din faptele lor, să judecăm înșine asupra vredniciei ori nevredniciei lor, neprimind judecata șirătă, ce ni se prezintă gata, cu scop de seducere reutaciósă.

Nu toți oratorii de stradă și fabricanții de frase, ce din codă au să sune, sunt totodată mari politiciani, cari se merite încredere, ascultare și atențiune; din contră se recunoscem adevărul, ce atât de nimerit i-l exprimă A. Vlăhuță dicend despre asemenea demagogi:

„Ei strălucesc și se ridică,

„De goli ce sunt și de ușari.

Noi nu ne putem lua după asemenea instrumente inconștii în mâna altora, ci datorî suntem a nisui spre cunoșcerea nefalsificată a celor, ce ne vreau binele, ce lucră din convingere și cu cele mai laudabile intențiuni.

valore de 6,650,012 fl. 30 cr. ér averea totală a diecesei e de 111,106,785 fl. 09 cr.

Sedința a III-a s'a ținut la 2/14 Aprilie a. c. la 3 ore p. m. sub presiul ordinariu.

După acordarea alor doué conce-dii trecându-se la ordinea dîlei, referentul comisiei organizatoare, raport-tază asupra raportului delegației con-gresuale despre starea despărțirilor ie-rarhice a românilor de către sîrbi în anul 1845.

Sinodul ia la cunoscîntă cu plăcere și mulțămîtă activitatea delegației față de cauzele terminate ale comunelor Ciacova, Fenlac, Marghita și S. Nico-laul mare, ér cauzele încă pendente — delegației se avisează, se le pună în lucrare și se le termine.

Pentru înlesnirea lucrărilor sino-dul alege o comisiune de trei juris-consulti, cari în conțelegere cu dele-gația și cu avocatul plenipotențiat pentru purtarea proceselor, se conducă și controleze tóte cauzele. Diecesei Ca-ransebeșului îi stă în liberă voie, că dacă eventual nu s'ar mulțămi cu co-misiunea alésă din partea sinodului aradan, se își alegă o comisiune, ca-rea se o notifice delegației congre-suale. Spesele se se anticipe din fon-dul special, încât va fi acésta cu pu-tință.

După primirea raportului comisi-unei verificătoare se continuă desbaterea asupra raportului comisiei episcopesci.

Sinodul ia la cunoscîntă tóte ra-tiociniile fondurilor și fundațiilor, pre-sentate în acésta sedință și le apróbă.

La rațiociniile fondului general face însé următoarele adause:

a) Consistoriul se avisează, ca în viitoriu se evite ori ce pestrecere a bu-getului și în special se nu prestea din acest fond dări și cheltueli, ce cad în sarcina altor fonduri.

b) Se avisează consistoriul a afec-tui cu cea mai mare rigóre încassarea restanțelor la acest fond.

c) Consistoriul se avisează ca se reguleze salariile ce se prestau din acest fond unor funcționari. cari de present în calitatea lor nu fac nici un serviciu diecesei.

(Va urma.)

Cercularele millenare

ale

episcopilor gr.-catolici români.

Pentru-ca cetitorii nostri se vadă în liniamente generale și dispozițiunile pe cari le-a luat biserica greco-catolică română din incidentul serbărilor mil-

Biserica însași are obligămîntul a da unui fiu, ca dl *Parteniu Cosma*, cel mai mare respect și atențiune, răsplătindu-i astfel oste-nele, ce nu le cruță, când e vorba de bi-nele și progresul ei.

Acésta o pôte face cu atât mai tare, cu cât împlinește prin acésta o tradițiune, ce în biserica noastră totdeauna s'a observat.

Șaguna a răsplătit spre pildă, conscien-tiositatea și hărnicia unui talentat funcțio-nariu al consistoriului său, eternisându-i nu-mele prin o fundațiune însemnată.

Clerul ortodox român actual n'ar fi mai vrednic de laudă, că atunci, când — stă-ruind cu tot dinadinsul pentru bogata in-curgere a sidocsiei — ar cere separisarea ei de celelalte fonduri centrale și crearea unui fond special pentru dotarea clerului, carele pe vecii vecilor se pörte numele unui distins fiu al bisericii ortodoxe române, al dlui *Parteniu Cosma*.

Aceste m'am ținut dator se le present cetitorilor și clerului bisericei mele, ca un fiu al ei, ce am sinceră iubire față de cei, cari cu curată consciință se angajéză și lucră la promovarea intereselor ei.

Un deputat.

lenare magiare, publicăm și noi în în-tregime lor cercularele episcopilor ei:

I.

Cercularele metropolitului Mihályi.

I.

Onorate în Christos frate!

Escelenția Sa domnul ministru de culte și instrucțiune publică vrînd, ca și tinerimea scolară se iee parte la serbarea existenței millenare a statului ungar, cu scripta sa din 13 Martiu 1896 nr. 7584 dispune, ca în tóte scólele populare, elementare, superióre popo-rale, civile, superióre comerciale și superióre de fete, preparandiile de ambe sexurile, și în asile infantile, se se țină în 9 Maiu 1896 festivități împreunate cu cult divin și ne pro-vócă, ca și noi se dispunem ținerea acestor festivități în scólele noastre populare și în in-stitutele celolalte, cari servesc scopurilor in-strucțiunii populare din archidieceasă.

Totodată vë comunicăm, că episcopatul catolic din Ungaria în conferența ținută în 27 Februaru 1896 a decis, ca festivități scolare millenare în scólele catolice se se țină în 17 Maiu 1896.

Tot Escelenția Sa domnul ministru de culte și instrucțiune publică cu scripta sa din 22 Martiu 1896 nr. 704 pres. ne recércă, ca pentru memoria perpetuă a serbărilor mille-nare se dispunem ca se se planteze arbori comemorativi sau pe teritoriul scólelor sau airea în loc public undeva în comune, care se se dea apoi în grija antistielor, cari au inspecțiunea asupra locului unde se face plan-tațiunea, și despre efectuarea plantării, pre-cum și despre cuantitatea și genul arborilor plantați, până în 1 Iuniu 1896 se-i facem arătare spunându-i și locul unde s'au plantat acei arbori comemorativi.

Drept aceea prin acésta comitem vene-ratului cler ca direcțiune a scólelor noastre populare:

a) că ce privesce festivitățile scolare millenare, se dispuneți, ca acele se se țină în fie-care scólă gr.-cat. în 5/17 Maiu 1896, în Dumineca a șeptea după sf. Pasci a ss. și purtătorilor de Dumneșu pîrînți, a celor din Nicea. În aceea și pruncii scolari vor avea se mérgă la sf. biserică, unde vor as-culta sf. liturgie;

b) modalitatea celorlalte festivități, cari vor avea se urmeze după sf. liturgie, lăsăm se o statorii frățiile vóstre împreună cu se-natele scol. protop., ér la institutele scólelor populare din Blaș, direcțiunile respective cu corpul profesoral dimpreună;

c) că încât e pentru plantarea arbori-lor comemorativi se îndatoriți pe toți docenții dela scólele noastre populare se planteze în curtea scólei arbori de aceia cari sunt trai-nici, precum: teiu, frasin, stejar ori acăț. Acésta se o facă într-o și de vacațiune în prezența pruncilor scolari, și după ce-i vor fi plantat se-i dee în grija și superinspec-țiunea senatelor scol. parohiale.

Tot așa se se purcédă și la institutele cele pentru instrucțiunea poporală archidie-cesană din Blaș;

d) frățiile vóstre și direcțiunile scólelor populare din Blaș până în 25/13 Maiu 1896 se ne raportați despre efectuarea plantării arborilor, precum și despre genul și cuanti-tatea arborilor plantați, spunënd și locul unde s'a făcut plantațiunea, ca până în 1 Iuniu 1896 se putem raporta domnului ministru în privința acésta.

Blaș, din sedința consistorială ținută în 11 Aprilie, 1896.

Binevoitoriu:

Victor Mihályi m. p.,
archiepiscop și metropolit de
A.-Iulia și Făgăraș.

*

II.

Onorate în Christos frate!

Escelenția Sa domnul ministru de culte și instrucțiune publică cu datul de 12 Aprilie Nr. 1098 pres. ni-a adresat scrisórea, care în traducere românească are următorul cuprins:

„Din incidentul serbării existenței de o mie de ani a statului ungar, se va ținé în tótă țara serviciu divin de mulțămîtă. Fiind determinată ziua pentru ținerea acestui ser-viciu pe 10 Maiu 1896, am onóre a recerca pe Escelenția Vóstră, se binevoiți prin cir-cular a îndruma preoțimea archidiecesei de sub înțelptă-Vë guvernare, ca se notifice,

cum se cuvine poporului acest serviciu divin, apoi se țină serviciul divin cu tótă solemnitate posibilă și la acela se invite și auto-ritățile.

„Nu mă îndoesc, că Escelenția Vóstră veți fi dispus deja în acésta privință. Cu tóte acestea cred, că-mi împlinec datorința, când conform pozițiunii mele vë rog cu tótă stima și pe cale oficiósă se dispuneți în acésta cauză“.

Cuprinsul acestei ordinațiuni înalte se comunică veneratului cler archidiececan spre sciință și acomodare cu adausul, că ziua de 10 Maiu 1896 după stilul nou cade în Du-mineca a 6-a după sf. Paști.

Blaș, din sedința consistorială ținută în 21 Aprilie 1896.

Binevoitor:

Victor Mihályi m. p.,
archiepiscop și metropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

*

II.

Cerculariul episcopului Pavel.

Nr. 662—1896. Bine Vë este cunoscut Frăților Vóstre, cumcă în acest an împli-nindu-se 1000 de ani dela ocuparea țerei, s'au luat măsuri, că sub decursul acestui an se se serbeze festivitățile millenare cu cea mai mare solemnitate posibilă. Intre alte dis-pozițiuni, pe noi mai de aprópe ne atinge serviciul divin de mulțămîtă, ce se va ce-lebra în 10 Maiu a. c., și festivitățile sco-lare, care în Ministeriu r. u. de culte cu ordinațiunea din 1. Martiu a. c., Nr. 7584. dispune a se ținé în 9 Maiu a. c., până când Inaltul Cor episcopesc în conferința ți-nută în 27 Februaru a. c. a decis se se țină în 17 Maiu a. c. st. n. Pentru ținerea festivităților din urmă conformându-se con-clusului Inaltului Cor episcopesc, Frățiile Vóstre, amésurat dispozițiunilor amintite Veiți avé a celebra două SS. Liturgii, una în 10 ér cealaltă în 17 Maiu st. n. a. c., la care din urmă avéu se fie de față toți pruncii obli-gați la scólă, și o vor asculta cu tótă pie-tatea, vërsând rugăciuni ferbinți și cântând cântări bisericești și sante. Incât apoi în Ministeriu r. u. de culte cu ordinațiunea mai sus citată, pentru festivitatea scolară, afară de serviciul dumneșesc, cu care se se în-cépă solemnitatea, prescrie și alte anumite acturi festive, care Vi se vor notifica prin Inspectoratele scolare regesci încât va per-mite starea materială și alte împrejurări, Vë Veiți nissui ale împline și aceste. precum și conform gr. Reseris al în. Ministeriu r. u. de culte din 22 Martiu a. c. Nr. 704 presid. Vë Veiți îngriji, ca în memoria festivităților millenari se se sädescă arbori cu vieța mai lungă, precum stejari, ulmi etc., în locul căroră pentru poporul nostru e mai cu scop a se sádi diferite soiuri de pomi mai durabili.

Oradea-Mare, 10 Aprilie 1896.

Michail Pavel m. p.,

Episcopul gr.-cat. de Oradea-Mare.

*

III.

Cerculariul episcopului Szabó.

Reverendisimilor în Christos Frați Vicari Fo-ranei, Archidiaconi și Mult Onoraților Frați Protopopi și Preoți!

Planul festivităților referitoare la sustarea millenară a statului ungar, comuni-cat de Escelența sa ministrul-președinte și luat preagrațios spre sciință și de Maiestatea Sa preagrațiosul nostru Domn și Rege Apo-stolic, înaltul cor episcopesc al Ungariei în conferența ținută la 27 Februaru anul cu-rent din partea sa încă în genere lăundu-l spre cunoscîntă; în urmarea acestui plan cu privire la scólele catolice în deosebi a hotăr-rit, că acele scóle festivitățile sale millenare se le țină în 17 Maiu a. c. Drept aceea am aflat de bine a dispune, că în 17 Maiu a. c. st. n. în biserici se se țină serviciu divin de mulțămîtă, cântându-se la capétul s. li-turgii doxologia și ecteniile îndatinate dela lithie. La acest serviciu sacru va lua parte tinerimea scolară în corpore sub conducerea învățătorului, mergënd dela scólă. După s. liturgie reintorcându-se tinerimea scolară érăși în corpore sub conducerea învățătorului la scólă, care din acésta ocaziune va fi a se decora în mod corespunďător, se se țină ser-barea scolară, în privința căreia vor servi de îndreptar următoarele:

Premiëndu-se rugăciunea pentru ajuto-rul lui Dumneșu, directorul scolar va ține o vorbire acomodată despre însemnătatea sër-bării millenare, apoi

Va urma o cântare din partea tinerimii scolare.

După acésta învățătorul va ținé o di-sertațiune referitoare la constituirea, desvol-tarea și întărirea statului ungar.

Urméză altă cântare a tinerimii.

Apoi o declamațiune.

După aceea unul dintre scolari va face o schiță geografică a confiniilor și teritorului Ungariei.

Urméză apoi o declamațiune rostită prin cutare scolar.

După acea doi dintre scolari pe rînd vor propune pe scurt episoade mai însemnate din istoria Ungariei precum d. e. despre s. Stefan, s. Ladislau, Ludovic-cel-mare, Mathia, Ioan Huniadi.

După acésta va urma érăși o declama-țiune și apoi o cântare.

În urmă directorul sau eventual înv-țătorul va rostii cuvinte însuflețitoare către ti-nerime și apoi se va termina serbarea cu darea de mulțămîtă lui Dumneșu prin o ru-găciune sau cântare bisericească.

Se observéză că cântările și declama-țiunile au se fie de cuprins patriotic.

La acésta se se invite autoritățile sco-lare și oficiolale locale, onorațorii și pă-rinții pruncilor.

În aceeași și sub conducerea învățătorului, vor face o excursiune la câmp precënd după împregiurări cu cântări, jocuri acomodate ti-nirimii scolare și eserciții gimnastice.

În cas de timp nefavorabil, excursiunea se va puté ținé la altă și acomodată.

Din sedința consistorială ținută în Gherla la 24 Martiu 1897.

Ioan Szabó m. p.,
episcopul Gherlei.

Noutăți.

Sinuciderea unui preot și profesor rom.-cat. În Duminecă trecută s'a întem-plat în Clușiu o sinucidere dintre cele mai dureróse și triste. De toți iubitul și simpa-ticul preot din ordul piaristilor și profesor la gimnasiul rom. cat. de acolo, *Ioan Zachar*, în urma unei crâncene și îndelungate dureri de cap, s'a sinucis în etate de 53 ani după o activitate de preot de 36, și ca profesor de 31 de ani. Repausatul era un om fôrte activ, conscientios și imparțial, cum arare-ori aflăm între profesorii magiari față cu stu-denții nemagiari. În timpul din urmă agra-vându-i-se bóla, din om vesel ce era, de-venise trist, și nu odată a declarat în-a-intea amicilor sei, că dacă îi va merge tot așa, ori va nebuni ori se va împușca. Chiar și elevii au observat asupra lui, că se ocupă cu cugete sinistre, căci mai de multe ori în decursul órelor de prelegere, în mij-locul celei mai perfecte linisce, întrerumpea prelegerea și privea lung-lung cu duióșie asupra lor și dus pe gânduri și continua apoi mai departe preocupat de bóla ce-l tor-tura. La apropiarea desastrului a contribuit fôrte mult și ocupațiunea lui cea colosală cu arangierea bibliotecii frumóse a Lyceului precum și cetirea cea multă mai cu sémă a opurilor medicale, din cari căuta a afla es-plicări la cauzele bólei de care suferea. În urma acestor împregiurări putem cu sigu-ranță afirma, că mórtea și-a făcut-o într'un moment de perturbațiune mentală.

Studentii români vor regreta mult mór-tea acestui profesor consciu de chemarea sa și model de imparțialitate.

* * *

O sărutare. M-g. publică următórea istorióră interesantă:

La universitatea din Upsala a umblat un tînér student, modest, care ar fi învățat cu diligență, dacă starea materială i-ar fi permis acésta. Cu lucrări scripturistice se nissuia a-și câștiga câte ceva pentru train, în societăți umbla puțin, dar pentru aceea pre-tutindenea era iubit.

Intr-o și sta dimpreună cu alți colegi ai sei în piața orașului, unde în curënd trecu o tînéră fată de tot frumósă și elegantă, care a atras atențiunea tuturor. Era fica guverno-rului din Upland, carea trecea pe acolo cu mamă-sa.

Unul dintre studenți strigă entusiasm: — Într'adevăr aș da un milion, dacă aș căpăta o sărutare de pe buzele ei.

Studentul nostru se cugetă puțin și apoi dăse repentin:

— Eu cred, că aș pute căpăta o sărutare.

— Ai nebunit? îl întreabă ceilalți. O cunosci?

— Nu, dar cred, că pentru aceea mă va săruta, dacă o voi ruga.

— Aici pe piață... înaintea tuturor?

— Da!

— Și ea se va învoi?

— Neapărat. Numai nu credeți că o aș pute sili la acesta?

— No, dacă faci acesta, îți plătesc o mie de taleri, dăse unul dintre colegii sei.

— Și eu, și eu, dăseră ceilalți.

Studentul sêrac, dar frumos, se grăbi la fată și-i dăse:

— Domnișoră, sôrtea mea este în mâna Dtale.

Fata s'a oprit și l'a privit uimită, ér studentul i-a istorisit totul.

— No, dacă cu un bagatel atât de mic pot face un bine atât de mare, ar fi păcat din partea mea, dacă aș denega.

Cu acestea a sărutat pe tânărul om și s'a dus mai departe.

A doua zi junele îndrăsnă a fost citat înaintea guvernului. Acesta a voit se vadă pe tinerul, carele a fost atât de cutezant, de a cerut sărutare în piața publică dela fată sa, ba ce e mai mult, aceea o a și căpătat. L'a primit mănios, l'a măsurat din creștet până în tâlpi, dar pentru aceea totuși s'a lăsat în vorbă cu el, ceeace a durat o ôră întrégă și atât de mult l'a pătruns, încât a rugat pe tinerul, ca până când va cerceta universitatea, să prândescă la el. Tânărul nostru prietin a putut acum studia fără griji și a și studiat cu atâta diligență, încât în scurt timp s'a bucurat de cel mai bun renume la universitate. Abia s'a împlinit un an dela prima sărutare și a primit permisiunea, ca să pôta săruta pentru a doua

ôră pe fata guvernului și să o îmbrățișeze ca pe mirăsa sa.

Tânărul acela este astăzi unul dintre cei mai învățați bărbați ai Șvediei.

* * *

O vacă — mai profet de cât Falb.

O fôie germană istorisece următorul cas nostim ca fapt obvenit în Ober-Odervitz, când în luna trecută renumitul profet Falb ținea acolo prelegeri din „fachul“ său. Numitul profesor avea 2-3 ôre libere înainte de ôra pe care 'și anunțase prelegerea; năimesce o „droșcă“ (trăsură) și în chip de distragere face un scurt voiajiu până la o comună învecinată, unde opresce la un restaurant, cere un pocal de bere și bea în trăsură. Se dă în vorbă cu căreșul: „Frumos timp!“ — O să fie îndată altcum — îi răspunde căreșul. — Nu cred dăse Falb, — de unde scii dta că se va schimba timpul? Dôră stă asta în cãlindariu? — Nu. — Ai cetit în jurnale? — Dôră a profetit profesorul Falb? — Aș, — dăse căreșul, care nu scia pe cine cară, — „prostul“ (Kerle)

acela nu scie nimic! — Ei, bine frate, acum aș vrea să sciu pe ce temeiu afirmi dta cu atâta siguritate că ați va să plôie? 'Ți voi spune. Eu am o vacă și când ea se frică de părete cu partea ei din dărăt, atunci plouă... ați s'a frecat, ați trebuie să plôie. — Așa? dăse Falb suridând — acum cred, deci étă banii, plătesce berea... Au plecat, dar' nu au percurș nici jumătate din cale, când étă... nori, plôie... dar' bine. Na, dle — dăse căreșul cătră necunoscutul său pasagier — veți că plouă... Veți că nu profesorul Falb, ci vaca mea are dreptate! Ajunși a casă, pasagerul se dă jos din trăsură, plătesce și dăse căreșului: permite-mi să mă prezentez, eu sunt profesorul Falb. Sêrmanul căreș, — vă puteți închipui, în ce perplesitate a ajuns, însă „meine Kuh ist die Schuld“.

Loterie.

Miercuri, în 29 Aprile n. 1896.

Sibiu: 32 22 68 79 14

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceșane se află de vândare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat fl. 15 —
Chiriadromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat „ 12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin „ 18.—
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. „ 20.—
Octoich mic, neleg. fl. 60 cr. leg. „ —75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat „ —75
Proscomidia altariului „ —25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. „ 10 —
Rânduiala la sfîntirea bisericilor „ 2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat „ 25.—

II. Cărți școlare.

Abcdar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. „ —24
Abcdar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat „ —25
Abcdar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. „ —25
Abcdar magiar-român, de N. Putnok leg. „ —20
Aritmetica, de P. Dima „ —32
Abcdar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = „ —45
Aritmetica după Lurz „ —20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = „ —35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă, nel. cr. 30 leg. „ —40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. „ —30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată „ —70
Catechism de M. Toma „ —30
Catechism bogat „ —50
Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă „ —15
Comput de Ioan Popescu „ 1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă „ 2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă „ 3.—
Conducător la Abcdar de I. Popescu „ —10
Culegere de cântecenaționale „ —25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnok partea I. = 70 II. „ 1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii „ —12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a. „ —20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg. „ —20
Chemia elementară de Vlaicu „ —80
Chemia anorganică de Filipescu „ —80
Drepturile și datorităle civile „ —20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu „ —30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu „ —30
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu „ —30
Elemente de Fisică de I. Dariu „ —30
Fisica de Făgărășan „ —40
Gramatica română de Mihailan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = „ —24
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg. „ —35
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan „ —30

Geografia pentru școlele medii de Moldovan & Făgărășan I. fl. 1.20
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II. „ —.50
Geografia pentru școlele medii de Făgărășan & Bârsan II. „ 1.—
Gramatica română de I. Dariu „ —25
Gramatica limbei magiare de Crișan & Putnok „ 1.—
Istoria biblică pentru școl. populare „ —30
Istoria biblică pentru școlele medii „ —55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. „ 3.—
Izagogia de Dr. Ilarion Pușcariu „ 1.50
Istoria bisericească ptru școl. pop. „ —35
Istoria bisericească pentru școlele medii I. II. „ 1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop. „ —25
Istoria Ungariei de S. Moldovan. „ —26
Istoria Ungariei pentru școlele secundare de V. Goldiș „ —80
Istoria universală pentru școlele secundare de V. Goldiș „ 1.—
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = „ —60
Istoria literaturii române de Lazariu „ 1.—
Legendar român de V. Petri. „ —50
Legendar magiar român de N. Putnok „ —30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă „ —40
Mărturisirea ortodoxă „ 1.20
Pastorală veche „ 1.—
Pastorală nouă „ 1.50
Pomăritul de D. Comșa „ 1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu „ 1.—
Psihologia empirică de I. Popescu „ 2.—
Teologia dogmatică „ 1.—
Teologia morală „ 1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnok „ —70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea fl. 2.50
Istoria biser. politico-naționale „ 1.—
Enchiridion sau carte manulă de canone „ 4.—
Învățătorul și poporul de Marienescu „ —50
Polemia contra Heliad „ —50
Calendarul pe anul 1896 „ —30
Serisori apologetice „ —50
Sunete și resunete de Z. Boiu „ —50
Scieră sf. Ioan gură de aur „ —50
Vocabular român german „ —70
Anghira creștină (cuvântări) funebrele de T. V. Gheaja „ 1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja „ —65
Antologie română de Manliu „ 1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan „ —20
Cine ce face lui își face, comedie întrun act pentru tinerimea școlară „ —10
Codicele de Mateiu Voilean „ —80
Colinde de A. Marienescu „ 1.10
Compas românesc de P. Petrescu „ —50
Cuvântări funebrele de Z. Boiu „ 1.50
Crestomația română de I. Manliu „ 1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu „ 2.—
Descântere populare de Marian „ 2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu „ 2.50

Doine și strigături de St. Muntean fl. —.12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț „ —.80
In memoria lui G. Bariț peșii de G. Joandrea „ —20
Întrebări de educație și instrucție studii pedagogice de Dr. P. Span „ 1.—
La Alma povești de Constanța de Dunca Schiau „ —50
Lecșionul comunelor bisericesci din archidieceșă de Dr. Remus Roșca „ 1.—
Noul atac asupra școlilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaci „ 2.—
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan „ —20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju „ —25
Poesii de Andrei Murășan „ 1.50
Poetica română de I. Manliu „ 1.75
Povești ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V „ 1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu „ —75
Retorica și stilistica de I. Manliu „ 2.—
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi „ —15
Studii din economia națională de P. Petrescu „ —40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu „ —45
Stupăritul de C. Dimian „ —80
Vechia metropolie de N. Popea „ 1.50
Protocollele sinodale dela 1864—1893 toate laolaltă „ 19—
Protocollele congresuale dela 1868—1891 toate laolaltă „ 7.60
Statut organic „ —25
Regulament pentru parohii „ —10
Regulament pentru organizarea provisorie a învățământului „ —10
Regulament pentru procedura matrimonială „ —20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian „ —10
Regulament pentru afaceri interne congresuale „ —20

IV. Tipărituri.

Budget cōla „ —03
Catalog de clasă cōla „ —02
Catalog de clasă broș. din 10 cōle „ —30
Catalog de clasă broș. din 15 cōle „ —45
Catalog de clasă broș. din 20 cōle „ —55
Carte de evidență cōla „ —03
Carte de evidență leg. din 30 cōle „ 1.80
Carte de evidență leg. din 40 cōle „ 2.10
Chronica școlară leg. „ 1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă cōla „ —02
Conspete protopopesci, pentru noucun. „ —05
Conspet despre comunele matre și filie cōla „ —03
Conspet despre vizitarea școlelor cōla „ —03
Conspete de catechisația cōla „ —03
Conspete școlare inv. (date statistice cōla „ —06
Conspete prot. I. II. III. cōla „ —06
Conspete de absenți septemănale și lunare cōla „ —02

Contul capitalelor active cōla „ fl. —.03
Estrase din protocolul botezaților, cununăților și morților esempl. „ —.01
Matricula școlară cōla cr. 2 legată din 50 cōle „ 1.50
Inventare pentru averea bisericilor „ —10
Jurnal de casă cōla „ —03
Jurnal de casă leg. 25 coli „ 165
Jurnal de casă leg. 30 coli „ 1.80
Obligațiuni ptru biserici esempl. „ —01
Protocolul bunei învoiri cōla „ —06
Protocolul bunei învoiri leg. din 50 cōle „ 4.—
Protocolul parochial cōla „ —06
Protocolul parochial leg. din 50 cōle „ 4.50
Protocolul botezaților cōla „ —06
Protocolul botezaților I. din 50 c. „ 4.50
Protocolul cununăților cōla „ —06
Protocolul cununăților I. din 50 c. „ 4.50
Protocolul morților cōla „ —06
Protocolul morților leg. din 50 c. „ 4.50
Protocol de esibite cōla „ —03
Protocol de esibite I. din 30 cōle „ 1.80
Protocol de esibite I. din 50 cōle „ 2.50
Prot. de clasificățiune cōla „ —02
Prot. de clasificățiune I. din 50 c. „ 1.50
Specificațiuni pentru noa cununăți cōla „ —05
Testimonii școlare esempl. „ —02
Testimonii de religie „ —02

V. Icoane.

Icōna înmormentării domnului pe pânză „ fl. 2.50
Icōna înmormentării domnului pe hârtie „ —50
Icōna celor trei Ierarchi pe hârtie „ —30
Icōna Evangeliștilor pe hârtie „ —50
Portret Șaguna „ 1.—
Portret Gozdu „ 1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100 „ —70
Libele de comput à 1 cr. 100 „ —70
Libele de dictando à 1 cr. 100 „ —70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu „ —15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și „ —45
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucată.
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de cōle.
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucată și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl 20 cutie constatătoare din 144 bucăți
Tăblițe de pētră bucată 7, 10, 12 14 și 15 cu bucată
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri foarte moderate.
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucată.
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circete, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă.
Calemar, Liniale, hârtie pentru ste-lagi, Albume, Blocuri, Ținte de desm; totfelul de negrălă, toate acestea cu prețuri foarte moderate.